

90 godina od *trijumfa* Gusareva osmerca

Početak rujna 1932. u Beogradu je osmerac splitskog Gusara na opće iznenađenje osvojio zlatno odličje na Europskom prvenstvu

Posada Gusareva osmerca koja je na EP-u 1932. u Beogradu osvojila zlatnu medalju: Ivo Fabris, Vjekoslav Raffaelli, Elko Mrduljaš, Jure Mrduljaš, Petar Kukoč, Jakov Tironi, Luka Marasović, Bruno Marasović i kormilar Ljubomir Kraljević

Piše: **MLADEN CUKROV**

Legendarni hrvatski veslački klub Gusar osnovan je 5. ožujka 1914. u prostoru Hrvatskog doma u Splitu. Osnivači su mu bili, među ostalima, njegov dugogodišnji predsjednik, dr. Ivo Stalio, Fabjan Kaliterna (jedan od osnivača Hajduka) i Josip Kodl. Tijekom svoje duge povijesti na čelu kluba bili su mnogi istaknuti građani Splita koji su svojim autoritetom i ugledom držali visoke standarde organizacije kao i njegovanje viteštva i sportskog duha kluba. Ove se godine navršava 90 godina od velikog uspjeha Gusareva osmerca, koji je na Europskom prvenstvu u Beogradu osvojio prvu zlatnu medalju u veslanju i postao europski prvak.

Na državnom prvenstvu u srpnju 1932. Gusar je bio najbolji u dubl-skulu i četvercu s kormilarom. S velikim nestrpljenjem iščekivala se najatraktivnija utrka - utrka

osmeraca. Iako su bili favoriti, veslači Gusareva osmerca u napetoj su utrci izgubili od veslača šibenske Krke. Na sjednici Veslačkog saveza Jugoslavije 10. srpnja 1932. odlučeno je da se nekoliko dana prije EP-a održe izlučne (eliminacijske) utrke kako bi se u konačnici definirali reprezentativni čamci.

Tako se dogodilo da je Gusar 29. kolovoza uspio pobijediti osmerac Krke za pola dužine čamca. Nakon utrke došlo je do nemilih scena i verbalnog sukoba veslača oba kluba. Šibenčani su se smatrali oštećenima, tvrdeći da je sudac previdio raniji start osmerca Gusara. Veliki dio sportske javnosti bio je na strani Šibenčana, jer je glavni sudac ove utrke bio dr. Ivo Stalio, inače predsjednik splitskog kluba. Na kraju, predstavnici VSJ-a su odlučili da je ovom pobjedom osmerac Gusara stekao pravo zastupati Jugoslaviju na dolazećem europskom

Veliki srebrni Pokal Kraljevine Italije koji su veslači Gusara donijeli u Split. Do 1932. taj pokal su osvajale samo četiri države (koje su osnovale Međunarodni veslački savez FISA-u) - Belgija, Francuska, Italija i Švicarska

Serija poštanskih maraka posvećena veslačima Gusara

prvenstvu. Ono je održano na stazi u Beogradu od 2. do 4. rujna. Prvenstvu Europe prethodio je kongres FISA-e koji je otvorio predsjednik Rico Fioroni. Na kongresu su izabrani suci i ostali dužnosnici koji su sljedeća tri dana trebali pratiti natjecanja. Glavni organizator prvenstva bio je svestrani Fabjan Kaliterna iz Splita, a iz Kraljevske lože ove veslačke utrke promatrao je i kralj Aleksandar Karađorđević sa suprugom Marijom i ostalim članovima obitelji i dvora.

10 000 LJUDI POZDRAVILO POBJEDNIKE

Godinu dana ranije na EP-u u Parizu proslavili su se Francuzi koji su uspjeli pobijediti do tada neprikosnoveni osmerac Italije. Osim ova dva osmerca, i Švicarci su imali jako dobre veslače za koje se vjerovalo da mogu doći do medalje. No, u prednatjecanju je osmerac Gusara s lakoćom pobijedio Švicarce plasiravši se u finalno natjecanje. U finalu su Splićani imali jako dobar start i uspjeli se odvojiti od posada Mađarske i Francuske. Osmerac Francuske bio je glavna opasnost, ali se nakon 1500 m nepažnjom zabio u plutaču i tako izgubio dragocjeno vrijeme. Svojim dugim zaveslajima naši su veslači zadržali prednost i prvi prošli kroz cilj! Preko 10 000 gledatelja razdragano je pozdravilo pobjednike...

Zlatna europska medalja koju su „gusaraši“ ponosno nosili oko vrata

Splićani su tako na iznenađenje svih postali europski prvaci što je bio do tada najveći uspjeh jugoslavenskog veslanja. Iza njih su ostale Francuska, Mađarska, Čehoslovačka i Poljska. Među prvima koji su čestitali svojim ljutim protivnicima bili su veslači Krke. Ovo je ujedno bila i velika satisfakcija Splićanima budući da je bilo dosta skeptika oko nastupa

njihova osmerca. Dio javnosti, a i nekih predstavnika klubova, bilo je na strani Krke zagovarajući nastup Šibenčana na prvenstvu. No, pravo nastupa dodijeljeno je Splićanima koji su to potpuno opravdali postavši europskim prvacima.

Čestitkama pobjedničkom osmercu pridružio se Aleksandar I. Karađorđević riječima: "Ovo je za mene

GLAVNI ORGANIZATOR PRVENSTVA BIO JE SVESTRANI FABJAN KALITERNA IZ SPLITA, A IZ KRALJEVSKE LOŽE OVE VESLAČKE UTRKE PROMATRAO JE I KRALJ ALEKSANDAR KARADORĐEVIĆ SA SUPRUGOM MARIJOM I OSTALIM ČLANOVIMA OBITELJI I DVORA.

jedan velik i sretan dan i ja vas molim da moje kraljevsko priznanje izrazite svakom veslaču vašeg osmerca pojedinačno i da im u moje ime stisnete desnicu". Njegova supruga, kraljica Marija, zajedno s kraljevićem Petrom, bila je pokroviteljica ovog prvenstva i Gusar joj se, na prvoj godišnjoj skupštini, zahvalio na podršci i toplim riječima koje je zajedno sa suprugom uputila veslačima. Svoje dojmove s prvenstva dao je i Fabjan Kaliterna, kao predsjednik Organizacijskog odbora. U svojoj izjavi novinaru lista „Novo doba“ između ostalog je rekao: „Ova pobjeda na europskom prvenstvu najvažnija je u veslačkom sportu i neosporno će dati poticaj svim veslačkim klubovima, a naročito našem Gusaru i njegovu vodstvu da nastavi uspješnim i marljivim radom koji donosi ovako lijepa, časna priznanja i nagrade.“ Ovaj trijumf Gusareva osmerca bila je velika prekretnica koja je splitskom veslanju otvorila vrata Europe i svijeta. Budući naraštaji su nastavili tradiciju veslačkih uspjeha s kojima se Split i danas ponosi.

IZVORI I LITERATURA:

- *Povijest športa u Splitu 1918.-1941., Duško Marović- Mihovil Rada, Split 2006.g.
- *HVK Gusar 1914-2014, spomenica, Herci Ganza Čaljukić,, Split, 2014.g.
- *Arhiva Muzeja sporta Split u osnivanju